

Biologisk mångfald

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015/16 om biologisk mångfald. Motionsyrkandena handlar bl.a. om strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, genmanipulerade organismer och frågor med koppling till rovdjurspolitiken. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt.

I betänkandet finns sex reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 50 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Biologisk mångfald och ekosystemtjänster	6
Rovdjurspolitik.....	9
Genmanipulerade organismer.....	16
Motioner som bereds förenklat.....	18
Reservationer	19
1. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster, punkt 1 (M, C, L, KD).....	19
2. Mål m.m. för rovdjurspolitiken, punkt 2 (V).....	20
3. Förebyggande arbete mot rovdjursangrepp, punkt 3 (M, SD)	21
4. Vargfrågor, punkt 4 (SD).....	21
5. Vargfrågor, punkt 4 (V).....	22
6. Övre mål för björnstammen, punkt 5 (SD)	23
Särskilda yttranden	24
1. Vargfrågor, punkt 4 (M, C, L, KD)	24
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M).....	25
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)	25
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (C).....	26
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (L).....	26
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (KD).....	26
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	27
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	27
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Biologisk mångfald och ekosystemtjänster**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 14 och

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 1, 6, 8 och 9.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

2. **Mål m.m. för rovdjurspolitiken**

Riksdagen avslår motion

2015/16:755 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 2–4.

Reservation 2 (V)

3. **Förebyggande arbete mot rovdjursangrepp**

Riksdagen avslår motion

2015/16:2600 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 3 (M, SD)

4. **Vargfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:755 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 5 samt

2015/16:2073 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

5. **Övre mål för björnstammen**

Riksdagen avslår motion

2015/16:2073 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 6 (SD)

6. **Genmanipulerade organismer (GMO)**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:296 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2 samt

2015/16:1551 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M).

7. **Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden i bilaga 2.

Stockholm den 23 februari 2016

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Lars-Axel Nordell (KD), Marianne Pettersson (S) och Runar Filper (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 46 motionsyrkanden om biologisk mångfald ur 23 olika motioner från den allmänna motionstiden 2015/16. En förteckning över de förslag som behandlas redovisas i bilaga 1. Motionerna tar bl.a. upp frågor om arbetet med strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, genmanipulerade organismer och frågor med koppling till rovdjurspolitiken. Vissa motioner tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och dessa behandlas därför i förenklad ordning i ett särskilt avsnitt.

Vid kammarens sammanträde tisdagen den 24 november 2015 anmäldes att Folkpartiet liberalerna bytt partinamn till Liberalerna, med förkortningen L. De motioner som väckts under den allmänna motionstiden av dåvarande Folkpartiet liberalerna har i betänkandet beteckningen FP. I övrigt används det nya partinamnet Liberalerna och förkortningen L.

Utskottets överväganden

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till det pågående arbetet på området motionsyrkanden (M, C, FP, KD) om en strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Jämför reservation 1 (M, C, L, KD).

Motionerna

Djur, natur och människa är beroende av väl fungerande ekosystem. Biologisk mångfald är en förutsättning för att ekosystemen ska fungera och för de s.k. ekosystemtjänster som påverkar oss varje dag. Ekosystem i balans är en förutsättning för både samhällsekonomin och välfärden. Både den offentliga och privata sektorn är direkt eller indirekt beroende av de tjänster som ekosystemen levererar. Att värdesätta ekosystemtjänster är viktigt för att tydliggöra betydelsen av en rik biologisk mångfald och för att ekosystemens värde ska bli en integrerad del i samhällsplaneringen. Ulf Berg m.fl. (M) anför därför i motion 2015/16:2604 att regeringen bör påskynda arbetet med att dels genomföra de åtgärder som presenterades i proposition 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (yrkande 1), dels tydligt värdera ekosystemtjänster (yrkande 6). I samma motion framhålls också vikten av att Sverige även fortsättningsvis ska vara drivande i att nå de mål om biologisk mångfald till 2020 som EU har beslutat (yrkande 8) och i det internationella arbetet för att värna biologisk mångfald (yrkande 9).

Också i motion 2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 14 efterfrågas ett skyndsamt verkställande av de åtgärder som presenterades i propositionen En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

En strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster till 2020 behandlades i betänkande 2013/14:MJU27 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Strategin utgörs av de tio etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster som tidigare beslutats av regeringen och de insatser som beskrivs i propositionen En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Miljö- och jordbruksutskottet påtalade i betänkande 2014/15: MJU12 Naturvård och biologisk mångfald att den mer allmänt hållna strategin i propositionen behövde fyllas med konkreta åtgärder.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att den bedömer att det är nödvändigt med en tydlig ambitionshöjning för att nå miljökvalitetsmålen som omfattar biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Regeringen anser även att Sverige ska ha en hög ambition i arbetet med biologisk mångfald och ekosystemtjänster också internationellt och inom EU. Regeringen anförde vidare att den fortlöpande arbetar med att integrera betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster i relevanta politikområden och processer, inklusive de som identifierades i proposition 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I budgetpropositionen gjorde regeringen också stora satsningar på arbetet med biologisk mångfald och ekosystemtjänster bl.a. genom öknings av anslagen Skydd av värdefull natur, Åtgärder för värdefull natur och Insatser för skogsbruket.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) pågår arbetet med att genomföra strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Arbetet bedrivs inom flera områden och består bl.a. av utredningsuppdrag och uppdrag till olika myndigheter. Bland dessa kan följande nämnas. Arbetet med att ta fram ett nationellt skogsprogram pågår. Fyra arbetsgrupper med intressenter från skogens hela värdekedja påbörjade sitt arbete hösten 2015. Grupperna delredovisade sitt arbete i december 2015 i form av en lägesrapport och ska komma med en slutrapport senast den 1 oktober 2016. Vidare har ett nationellt råd bildats i vilket bl.a. landsbygdsministern ingår. Avsikten är att ha ett nationellt skogsprogram på plats under 2017.

Ett annat pågående arbete är uppdraget till Naturvårdsverket att i samarbete med relevanta myndigheter fram till den 10 december 2017 genomföra kommunikationsinsatser om ekosystemtjänster (dnr M2014/1903/Nm). Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) den 31 januari 2018. Naturvårdsverket har inom ramen för uppdraget bl.a. tagit fram en rapport, Guide för värdering av ekosystemtjänster (NV rapport 6690, augusti 2015).

Naturvårdsverket har också fått i uppdrag att koordinera arbetet med att utveckla en fungerande grön infrastruktur i svenska land-, vatten- och havsområden (dnr M2015/684/Nm). I det arbetet ska Naturvårdsverket samarbeta med länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, Boverket, Trafikverket, Skogsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och andra berörda myndigheter och aktörer på lokal och regional nivå när det är relevant. Uppdraget ska bl.a. baseras på de riktlinjer och den genomförandeplan som Naturvårdsverket tidigare har tagit fram på regeringens uppdrag. Länsstyrelsernas pågående arbete med grön infrastruktur är en central del av genomförandet som ska koordineras av Naturvårdsverket. Den gröna infrastrukturen ska bl.a. säkerställa att insatser görs med ett

helhetsperspektiv och att hänsyn tas till ekologiska samband. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2017. Naturvårdsverket lämnade i september 2015 en delredovisning av uppdraget och ska lämna ytterligare en delredovisning senast den 1 oktober 2016. Avsikten är enligt uppgift att arbetet ska leda till att genomförbara regionala handlingsplaner finns tillgängliga 2017.

Vidare har en särskild utredare fått i uppdrag att göra en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen (dir. 2015:121). Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2016.

Enligt Regeringskansliet bereds fortfarande Naturvårdsverkets förslag till strategi för miljömålet Storslagen fjällmiljö (dnr NV-04173-13) och Miljömålsberedningens betänkande Med miljömålen i fokus – hållbar användning av mark och vatten (SOU 2014:50), som båda presenterades i juni 2014. Också Naturvårdsverkets rapport Styr mot miljömålen (NV rapport 6666) bereds enligt uppgift för närvarande inom Regeringskansliet. I rapporten, som är tänkt att fungera som ett underlag för regeringens politik och prioriteringar och bidra till att öka takten med att nå miljömålen, lämnas 33 förslag riktade till regeringen. De prioriterade förslagen handlar om en sammanhållen politik för hållbar utveckling, styrning mot en cirkulär ekonomi, ändrade drivkrafter och beteenden samt bättre miljöhänsyn.

Vidare avser regeringen att lämna en proposition om genomförandet av EU:s förordning om Nagoyaprotokollet om användning av genetiska resurser till riksdagen i mars 2016. Slutligen har Regeringskansliet också uppgett att fler uppdrag och utredningar återstår, bl.a. de översyner av ekonomiska styrmedel respektive artskyddet som aviserades i propositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare påtalat att strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster som presenterades i proposition 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver fyllas med konkreta åtgärder. Utskottet kan konstatera att arbetet med att nå de aktuella miljökvalitetsmålen och för att integrera betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster i relevanta politikområden och processer nu pågår och spänner över flera områden. Flera av insatserna är av övergripande karaktär, som Naturvårdsverkets uppdrag att genomföra kommunikationsinsatser om ekosystemtjänster och deras värde. Andra insatser av mer övergripande karaktär är arbetet med att ta fram en fungerande grön infrastruktur i svenska land-, vatten- och havsområden samt ett nationellt skogsprogram. Andra insatser har en mer konkret inriktning, som uppdraget att se över skogsvårdslagstiftningen.

Utskottet ser positivt på att arbetet med att nå miljökvalitetsmålen som innefattar biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterat och att insatser görs inom flera områden i syfte att bidra till att Sverige når dessa

miljökvalitetsmål. Dagens miljöutmaningar är i stora delar gränsöverskridande och ställer krav på en ambitiös miljöpolitik, inte bara nationellt utan också utanför Sveriges gränser. Regeringen har gett uttryck för att det behövs en ambitionshöjning inom detta område såväl i det nationella arbetet som internationellt och inom EU. Arbetet med att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet ska enligt regeringen även integreras i det internationella arbetet. Utskottet förutsätter därför att Sverige fortsätter att vara den aktiva och pådrivande aktör i dessa frågor både inom EU och internationellt som man hittills varit. Med hänsyn till det arbete som pågår och regeringens uttalade ambition i dessa frågor lämnas motionerna 2015/16:1362 (C, M, FP, KD) yrkande 14 och 2015/16:2604 (M) yrkandena 1, 6, 8 och 9 utan vidare åtgärd.

Rovdjurspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (M, SD, V) om kompletterande mål för rovdjurspolitiken, illegal jakt, förebyggande arbete mot rovdjursangrepp, varg och om ett övre mål för björnstammen.

Jämför reservationerna 2 (V), 3 (M, SD), 4 (SD), 5 (V) och 6 (SD) samt särskilt yttrande 1 (M, C, L, KD).

Motionerna

Mål för rovdjurspolitiken

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken bör enligt Jens Holm m.fl. (V) i motion 2015/16:755 yrkande 2 kompletteras för att stärka det långsiktiga bevarandet av våra rovdjur. Till det nuvarande målet att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurs-hållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas, bör läggas att stammarna på naturlig väg ska kunna sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Illegal jakt

Omfattningen av den illegala jakten är oklar men den ökar inslaget av jakt med stort lidande och riskerar att påtagligt påverka populationerna och därmed bevarandestatusen för arten. I den tidigare Vargkommitténs slutbetänkande föreslogs att en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur borde utformas och att Naturvårdsverket borde få i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning. Den illegala jakten försvårar såväl förvaltningen som uppföljningen av de rovdjurspolitiska målen och är en kriminell verksamhet. Jens Holm m.fl. (V) föreslår därför i motion 2015/16:755 att regeringen bör återkomma med en

konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur (yrkande 3) och att regeringen ska ge Naturvårdsverket i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning (yrkande 4).

Förebyggande arbete mot rovdjursangrepp

Enligt motion 2015/16:2600 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 4 bör det övervägas att ge länsstyrelserna i uppdrag att agera förebyggande för att minska antalet rovdjursangrepp. Det är en fruktansvärd händelse när en tamboskapsägare får sina djur rivna eller dödade av rovdjur. Därför är en fungerande och effektiv skydds jakt på enskilda rovdjur nödvändig, liksom licensjakt som syftar till att minska rovdjurstrycket i de områden där det är som störst. Genom att ge länsstyrelserna i uppdrag att vidta förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp kan sådana angrepp ytterligare stävjas i områden med växande rovdjursstammar.

Vargfrågor

Runar Filper m.fl. (SD) anför i motion 2015/16:2073 yrkande 5 att vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus ska vara i enlighet med den nedre gräns för minsta livskraftiga population som anges i proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik, innan licensjakt kan komma på tal.

I motion 2015/16:755 anför Jens Holm m.fl. (V) att licensjakt på varg inte får försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Den nuvarande nivån på minst 270 individer motsvarar det beslutade referensvärdet för gynnsam bevarandestatus avseende populationsstorlek och baserar sig på referensvärdena i proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik. Det referensvärdet vilar inte på solid vetenskaplig grund. Naturvårdsverket har t.ex. tidigare redovisat en helt annan siffra för nödvändig vargpopulation och även Rovdjursutredningens internationella vetenskapliga panel hamnade på betydligt högre nivåer. Motionärerna föreslår därför i yrkande 1 att licensjakt på varg ska upphöra till dess att en vetenskapligt grundad nivå för gynnsam bevarandestatus har fastställts av Naturvårdsverket. Vidare anför Jens Holm m.fl. (V) i samma motion att invandring av varg från öster är av central betydelse för att stärka vargstammens genetiska status och att ett målmedvetet arbete för att möjliggöra en ökad naturlig invandring måste inledas. I yrkande 5 i motionen föreslås därför att regeringen bör återkomma med ett program för naturlig invandring och vargförekomst i renkötselområdet. Programmet ska drivas i samråd med företrädare för rennäringen och med det uttalade syftet att finna samverkansformer mellan rennäringen och förvaltningen av varg.

Ett övre mål för björnstammen

Enligt Runar Filper m.fl. (SD) är ett minimimål för björnstammens storlek inte tillräckligt. Resultatet av en alltför stor björnstam har blivit flera konflikter

med dödlig utgång för människor. Motionärerna föreslår därför i motion 2015/16:2073 yrkande 4 att det inom ramen för en hållbar förvaltning också införs ett övre mål för björnstammen som förhindrar att björnstammen får växa sig för stor.

Tidigare behandling och kompletterande upplysningar

Rovdjurspolitik allmänt

Den nuvarande inriktningen på rovdjurspolitiken lades fast av riksdagen 2013 (prop. 2012/13:191, bet. 2013/14:MJU7, rskr. 2013/14:99). Inriktningen innebär att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lo och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshushållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Inriktningen innehåller också mål för rovdjursstammarna med bl.a. referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområden. Den beslutade inriktningen innebar också att rovdjursförvaltningen regionaliserades ytterligare och att en ny ordning för beslut om skydds- och licensjakt på rovdjur infördes. Riksdagen har därefter vid två tillfällen framhållit att den beslutade rovdjurspolitiken och inriktningen på den ska ligga fast (bet. 2014/15:MJU12, rskr. 2014/15:182 och bet. 2015/16:MJU12, rskr. 2015/16:109).

Bestämmelser om förvaltningen av de s.k. stora rovdjuren finns i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Förvaltningen syftar enligt 1 § till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Inom ramen för den beslutade rovdjurspolitiken har Naturvårdsverket tagit fram nationella förvaltningsplaner för de stora rovdjuren. I förvaltningsplanen beskrivs vilka mål som gäller för arten och vilka åtgärder som behövs för att uppnå målen. Det står också hur åtgärderna ska följas upp och vilka som är ansvariga för olika delar. Resultaten från länsstyrelsernas inventeringar är en viktig utgångspunkt för förvaltningsplanerna. En annan är de referensvärden som riksdagen har beslutat för respektive rovdjursart och som anger minsta antal och utbredning för att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus. Utifrån de nationella förvaltningsplanerna tar länsstyrelserna med sina viltförvaltningsdelegationer fram regionala förvaltningsplaner för länet.

Den 30 juni 2015 redovisade Naturvårdsverket skrivelsen Strategi för svensk viltförvaltning (dnr NV-00303-15). Strategin är en nationell strategi som beskriver vägval för att utveckla och stärka Sveriges viltförvaltning fram till 2020. Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har förslagen i skrivelsen varit ute på remiss och ärendet bereds för närvarande.

Jakt

Allt vilt (vilda däggdjur och fåglar) är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen (1987:259) eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Detta följer av 2 och 3 §§ jaktlagen. I jaktförordningen (1987:905) anges vilka arter som får jagas, när och var de får jagas och hur jakten får genomföras. Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot dessa regler finns i jaktlagen.

I 23 c § jaktförordningen regleras licensjakt efter björn, varg, järv och lo. Förutsättningen för att sådan licensjakt ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Regler om skyddsjakt finns i 23 a och b §§ i jaktförordningen.

Av Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplaner framgår för varje art bl.a. hur arbetet med delmålet Ingen illegal jakt bör bedrivas. Exempel på några åtgärder enligt planen för att nå delmålet kan vara

- att Naturvårdsverket ger relevanta forskare i uppdrag att uppskatta eller beräkna den illegala jakten för samtliga stora rovdjur
- att fortsätta samverkansprojekt för att effektivisera arbetsformer och samverkan i syfte att förhindra illegal jakt
- att länsstyrelserna verkar för att tillsammans med polis utarbeta en regional strategi för arbetet mot illegal jakt i länet och att strategin redovisas i de regionala förvaltningsplanerna
- att Naturvårdsverket följer arbetet och resultatet av Sveriges lantbruksuniversitetets forskningsprojekt om illegal jakt.

Rovdjursangrepp

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 20) att skador på tamdjur och husdjur orsakade av stora rovdjur är en prioriterad fråga och att den har gett Naturvårdsverket i uppdrag att utreda om, och i så fall hur, kriterier för och utformningen av skyddsjakt efter varg kan tillämpas eller utvecklas för att bättre bidra till vargpolitikens övergripande syfte. Av propositionen framgår också att regeringen ökar satsningen på åtgärder för att förebygga och kompensera för rovdjursskador genom att avsätta ytterligare medel för detta ändamål.

Av Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplaner framgår för varje art bl.a. hur arbetet med delmålet Minskade skador bör bedrivas. Risker för skador och olägenheter för människor som bor och verkar i områden där rovdjur finns ska i första hand förebyggas och det lämnas förslag på konkreta åtgärder, t.ex. att länsstyrelserna ska lämna fortsatta bidrag till förebyggande åtgärder och att Naturvårdsverket ska fortsätta att finansiera Viltskadecenters arbete med att systematiskt testa, utvärdera och vägleda om förebyggande åtgärder.

Statens jordbruksverk fick i april 2015 i uppdrag av regeringen att sammanfatta och utvärdera den kunskap som finns om hur angrepp orsakade av stora rovdjur på tamdjur och husdjur kan förebyggas (dnr N2015/3037/FJR). Uppdraget redovisades i december 2015 i form av rapporten Åtgärder för att förebygga angrepp på tamdjur av stora rovdjur. Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) ska Jordbruksverkets rapport ut på remiss och därefter fortsätter beredningen av ärendet inom Regeringskansliet.

Vargstammen

Enligt riksdagens beslutade rovdjurspolitik är målen för vargstammen i Sverige bl.a. att

- vargens referensvärde för gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige, med utgångspunkt i Skandulvs redovisning av minsta livskraftiga population om 100 individer, ska vara 170–270 individer
- vargens referensvärde för gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom den alpina regionen och Gotlands län
- vargens förekomst i renkötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada.

I den nationella förvaltningsplanen för varg som Naturvårdsverket antog i december 2014 framgår bl.a. under delmålet Uppnä och bibehålla gynnsam bevarandestatus att Naturvårdsverket ska verka för en spridning av vargstammen inom Sverige.

Naturvårdsverket redovisade i oktober och november 2015 sina slutsatser av ett regeringsuppdrag att utifrån ett brett vetenskapligt underlag uppdatera den befintliga sårbarhetsanalysen för varg och med den som grund utreda vad som krävs för att vargpopulationen i Sverige ska anses ha en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Av redovisningen (dnr NV-02945-15) framgår bl.a. följande. Forskargrupperna har kommit fram till ett referensvärde för varg på minst 300 vargar i Sverige under förutsättning att minst en varg vandrar in och reproducerar sig minst vart femte år. Naturvårdsverket bedömer att om detta uppfylls så har vargen gynnsam bevarandestatus i enlighet med art- och habitatdirektivet eftersom verket bedömer att övriga kriterier är uppfyllda. Naturvårdsverkets slutsats är att vargpopulationen nu har uppnått gynnsam bevarandestatus. Populationen ligger över referensvärdet på 270 vargar och är i dag kring 400 individer. Analysen i detta uppdrag baserar sig på de faktiska förhållandena som råder i dag. Enligt Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) motiverar Naturvårdsverkets redovisning inte några åtgärder.

Björnstammen

Enligt riksdagens beslutade rovdjurspolitik är målen för björnstammen i Sverige bl.a. att björnens referensvärde för gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 1 100–1 400 individer. Naturvårdsverkets rovdjursinventering för björn våren 2014 visade att det enligt populationsberäkningen för 2013 fanns runt 2 800 björnar i Sverige. Tillväxttakten från 2008 till 2013 visar att björnstammen under denna period minskade med i genomsnitt 3,2 procent per år. En trolig förklaring till björnstammens negativa trend är att både licensjakt och skyddsjakt på björn har ökat sedan 2005. Björnen är en art som reproducerar sig långsamt och att jaktuttaget har ökat är en bidragande faktor till att björnstammen minskar. Den negativa populationstrenden är statistiskt säkerställd men det råder viss osäkerhet om storleken på denna eftersom metoden för beräkningen har förändrats under senare år. Sett över en längre tidsperiod kommer detta dock att jämna ut sig.

I Skandinaviska björnprojektets Slutrapport 2015:2 avseende 2012–2014 behandlas bl.a. frågan om björnens farlighet för människan. I rapporten konstateras följande. Björnar utgör en låg risk för skador på människor. Under åren 1977–2012 skadades 31 personer av björn, och 2 personer dödades, samtliga män. I takt med att antalet skjutna björnar har blivit fler och björnstammen ökat har också antalet människor som skadats av björn ökat. Detta förhållande gäller dock enligt rapporten endast män som är beväpnade.

Utskottets ställningstagande

Mål m.m. för rovdjurspolitiken

Riksdagen har beslutat om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken. Riksdagen har också beslutat om referensvärden och utbredningsområden för de olika rovdjursstammarna. Arbetet med att genomföra den beslutade rovdjurspolitiken har sedan konkretiserats och getts närmare innehåll genom exempelvis författningar och förvaltningsplaner för de stora rovdjuren. Av dessa framgår att förvaltningen syftar till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Syftet ska dock uppnås i en sådan takt att samexistensen mellan människor och dessa arter främjas samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Inom ramen för arbetet med att genomföra den beslutade rovdjurspolitiken berörs också frågan om illegal jakt och förebyggandet av förekomsten av sådan jakt på de stora rovdjuren. Problemet med illegal jakt och dess konsekvenser samt lämpliga åtgärder behandlas i Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplaner, vilka i sin tur ligger till grund för den praktiska förvaltningen av rovdjursstammarna på regional nivå. De frågor som tas upp i

motion 2015/16:755 (V) yrkandena 2–4 är således omhändertagna och utskottet lämnar därför motionsyrkandena utan vidare åtgärd.

Förebyggande arbete mot rovdjursangrepp

Vad gäller frågan om förebyggande arbete mot rovdjursangrepp kan utskottet konstatera att detta är ett prioriterat arbete. Regeringen har tillskjutit extra medel för arbetet med dessa frågor och för att kompensera de rovdjursangrepp som inträffar. Vidare utreds på flera håll hur arbetet med att förebygga rovdjursangrepp bäst bör bedrivas. Som exempel på detta kan nämnas Naturvårdsverkets pågående översyn av reglerna om skydds jakt och Statens jordbruksverks rapport Åtgärder för att förebygga angrepp på tamdjur av stora rovdjur. Med hänsyn till det pågående arbetet lämnar utskottet motion 2015/16:2600 (M) yrkande 4 utan vidare åtgärd.

Vargfrågor

Vargen är i likhet med övriga stora rovdjur i Sverige fredad. Under vissa förutsättningar kan dock licensjakt på varg vara tillåten. En förutsättning för att licensjakt ska få genomföras är bl.a. att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag utifrån ett brett vetenskapligt underlag uppdaterat den befintliga sårbarhetsanalysen för varg och med den som grund utrett vad som krävs för att vargpopulationen i Sverige ska anses ha en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Naturvårdsverkets slutsats är att vargpopulationen nu har uppnått gynnsam bevarandestatus under förutsättning att minst en varg vandrar in och reproducerar sig minst vart femte år.

Det referensvärde som riksdagen har beslutat om för vargstammen och som ligger till grund för Naturvårdsverkets bedömning av vad som utgör en gynnsam bevarande status för vargstammen utgår i enlighet med riksdagens beslut från att vargen har hela Sverige förutom den alpina regionen och Gotland som utbredningsområde. Förekomsten i renskötselområdet ska enligt beslutet i huvudsak begränsas till de områden där den gör minst skada. Med hänsyn till det anförda lämnar utskottet 2015/16:2073 (SD) yrkande 5 och motion 2015/16:755 (V) yrkandena 1 och 5 utan vidare åtgärd.

Övre mål för björnstammen

Riksdagen har inom ramen för den beslutade rovdjurspolitiken fastslagit ett referensvärde för gynnsam bevarandestatus när det gäller björnpopulationen i Sverige. Vid behov kan skydds jakt på björn tillåtas under förutsättning att en gynnsam bevarandestatus för arten kan säkerställas på längre sikt och att det inte finns någon annan lämplig lösning. Utskottet lämnar med hänsyn till det anförda motion 2015/16:2073 (SD) yrkande 4 utan vidare åtgärd.

Genmanipulerade organismer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (M) om en översyn av översyn av lagstiftningen som rör GMO och om forskning kring GMO.

Motionerna

Kontrollen av genetiskt modifierade organismer, s.k. GMO, är strikt reglerad. Det är enligt motion 2015/16:296 av Betty Malmberg (M) sunt och viktigt att försiktighetsprincipen råder vid prövning av GMO. Men det är samtidigt viktigt att påpeka att den nuvarande lagstiftningen är teknikbaserad och att de delar av direktiven som beskriver vad en GMO är, är 25 år gamla. Under den perioden har utvecklingen inom det gentekniska området gått mycket fort. Det har lett till att det i nuläget är oklart om vissa tekniker leder till en GMO som ska regleras eller inte. Betty Malmberg föreslår därför att Sverige bör verka för att EU ska göra en översyn av all lagstiftning som rör GMO (yrkande 1) och att det avgörande för om en produkt ska registreras som GMO ska vara slutproduktens egenskaper och inte tekniken i sig (yrkande 2).

Också motion 2015/16:1551 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M) behandlar GMO. Motionärerna anser mot bakgrund av att jordens befolkning ökar och den utmaning som det innebär för livsmedelsförsörjningen att vidare forskning om GMO bör tillåtas och stimuleras, såväl nationellt som inom EU.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Godkännande, spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade livsmedel och foder regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/18/EG av den 12 mars 2001 om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 av den 22 september 2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Målet med godkännandeförfarandet är att garantera att utsläppandet på marknaden av sådana produkter inte utgör några risker för människors och djurs hälsa och för miljön. Den s.k. försiktighetsprincipen ska gälla, och godkännandeförfarandet ska basera sig på en vetenskaplig riskbedömning. Medlemsstaterna och kommissionen uppmanas också i direktivet att se till att oberoende och systematisk forskning bedrivs om de potentiella riskerna med avsiktlig utsättning av eller utsläpp på marknaden av GMO. I förordningen anges särskilt att tekniska framsteg och vetenskaplig utveckling bör beaktas vid tillämpningen.

Under 2015 ändrades direktivet i syfte att ge medlemsstaterna en större flexibilitet att besluta om de vill odla genetiskt modifierade organismer inom sina territorier utan att EU:s system för riskbedömning av genetiskt

modifierade organismer påverkas, se direktiv (EU) 2015/412. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå hur direktivändringen kan genomföras i Sverige (dir. 2015:85). Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2016.

Kommissionen föreslog i april 2015 att motsvarande ändring skulle göras i förordningen (EG) nr 1829/2003 för att därigenom erbjuda medlemsstaterna en möjlighet att begränsa eller förbjuda användningen av genetiskt modifierade livsmedel och foder inom sina territorier. I oktober 2015 avslög Europaparlamentet kommissionens förslag och uppmanade kommissionen att återkalla förslaget.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 20) att det är viktigt att användning och odling av GMO inte leder till påverkan på den biologiska mångfalden. Försiktighetsprincipen ska vara styrande för hanteringen. Regeringen anförde vidare att den avsåg att fortsätta sina ansträngningar för att förbättra processen för godkännanden av nya bekämpningsmedel och att den i det fortsatta arbetet med godkännande av GMO på EU-nivå avser att ta större hänsyn till användning av bekämpningsmedel.

Regeringen har också gett Statens jordbruksverk i uppdrag att granska riskbedömningen av GMO, bl.a. vad gäller långsiktiga effekter och hur exempelvis de frågor som Europaparlamentet har haft angående den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets (EFSA) riskbedömningar har tagits om hand av EFSA och Europeiska kommissionen (dnr N2015/08644/SK). Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2016.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht överlade den 23 juni 2015 med miljö- och jordbruksutskottet om en övergripande instruktion från regeringen om GMO som hanteras på EU-nivå. Av protokollet från överläggningen framgår bl.a. följande (prot. 2014/15:40 § 2). Regeringens ståndpunkt är att GMO-produkter alltid måste vara lika säkra som sina konventionella motsvarigheter. Regeringen bedömer varje GMO för sig och från fall till fall beroende på vilka egenskaper som organismen har. Alla ställningstaganden ska grundas på vetenskap. De vetenskapliga bedömningarna tar hänsyn till risker för människors och djurs hälsa och för miljön i enlighet med försiktighetsprincipen. Odling eller användning av GMO i Sverige får inte leda till en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Ökad användning av bekämpningsmedel på grund av odling av GMO ska så långt det är möjligt undvikas. Det är viktigt att GMO-produkter även fortsättningsvis är tydligt märkta. Regeringen anser att det är viktigt att främja både småskalig och storskalig odling i hela landet och vill verka för forskning, utveckling och innovation som möjliggör det.

Utskottets ställningstagande

Hanteringen av GMO är reglerad på EU-nivå. Förfarandena för riskbedömning och godkännande av GMO och livsmedel och foder som innehåller GMO är

harmoniserade och ska göras på vetenskaplig grund med beaktande av försiktighetsprincipen. Dessa regler är Sverige bundna av och måste förhålla sig till. All forskning, utveckling och innovation är bra och ska uppmuntras så länge den inte innebär en negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2015/16:296 (M) yrkandena 1 och 2 och 2015/16:1551 (M).

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (M, SD, C, FP, KD) om naturvårdsdirektiven, rovdjurspolitik, säl och skarv samt Hornborgasjön som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (L) och 6 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp under förslagspunkt 7 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2014/15:MJU12 Naturvård och biologisk mångfald och 2015/16:MJU12 Rovdjurspolitikens inriktning. Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden och avstyrker motionsförslagen.

Reservationer

1. **Biologisk mångfald och ekosystemtjänster, punkt 1 (M, C, L, KD)**

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 14 och 2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 1, 6, 8 och 9.

Ställningstagande

Förlusten av biologisk mångfald är ett av våra mest akuta miljöproblem globalt. I dag dör arter ut på grund av mänsklig aktivitet som medför att djurens och växternas naturliga livsmiljöer förstörs. Människan är beroende av ekosystemtjänster som ren luft och vatten. Ekosystem i balans är en förutsättning för både samhällsekonomin och välfärden. Både den offentliga och privata sektorn är direkt eller indirekt beroende av de tjänster som ekosystemen levererar. Dessa värden finns inte i våra balansräkningar.

Alliansen vill synliggöra och inkludera ekosystemtjänsters värde i samhällsplanering och näringslivsutveckling. I proposition 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster presenterade Alliansen en lång rad åtgärder för att stärka arbetet med den biologiska mångfalden och säkra ekosystemtjänster. Arbetet med att genomföra de åtgärder som presenterades i propositionen måste påskyndas. Inte minst gäller detta arbetet med det nationella skogsprogrammet som rätt utformat har potential att bidra till en fortsatt utveckling av miljöhänsynen inom skogsbruket. Vi anser dock inte att den översyn av skogsvårdslagstiftningen som regeringen initierat behövs. Dagens skogsvårdslag skapar förutsättningar för ett hållbart skogsbruk och en mångfald i såväl brukandet som i naturen.

Sverige var, under Alliansens tid i regeringsställning, pådrivande för att EU skulle definiera sitt ansvarsområde när det gäller biologisk mångfald och ekosystemtjänster. År 2011 tog EU:s miljöministrar beslut om en strategi för biologisk mångfald till 2020. Sverige ska med kraft bidra till att målen i EU:s

strategi för biologisk mångfald och i konventionen om biologisk mångfald nås. Sverige ska också fortsätta att vara pådrivande i det internationella arbetet för att värna och gynna biologisk mångfald. Miljöproblemen är på intet sätt nationella och tar inte heller hänsyn till landgränser. Tvärtom är de av intresse för hela världen, och internationella samarbeten är en förutsättning för ett kraftfullt och framgångsrikt arbete. Där kan Sverige göra mer. Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Mål m.m. för rovdjurspolitiken, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:755 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Den biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster är grunden för vår välfärd. De stora rovdjuren har en stor betydelse för övrig biologisk mångfald eftersom de befinner sig överst i näringskedjan. Sveriges miljö kvalitetsmål Ett rikt växt- och djurliv innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Sverige har även åtagit sig enligt FN:s konvention för biologisk mångfald att bevara och nyttja den biologiska mångfalden på ett hållbart sätt.

Vänsterpartiet anser därför att det nuvarande övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken bör kompletteras för att stärka det långsiktiga bevarandet av våra rovdjur genom att värna spridning till naturliga utbredningsområden. Till det nuvarande övergripande och långsiktiga målet att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas ska läggas till att stammarna på naturlig väg ska kunna sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Vänsterpartiet ser även med oro på den illegala jakten på våra rovdjur. Omfattningen av den illegala jakten är oklar men den ökar inslaget av jakt med stort lidande och riskerar att påtagligt påverka populationerna och därmed bevarandestatusen för arten. Den illegala jakten försvårar såväl förvaltningen som uppföljningen av de rovdjurspolitiska målen och är en kriminell verksamhet. Regeringen bör därför återkomma med en konkret målsättning för

att minska den illegala jakten på stora rovdjur. Vidare bör Naturvårdsverket ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Förebyggande arbete mot rovdjursangrepp, punkt 3 (M, SD)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2600 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Tack vare en framgångsrik rovdjurspolitik har våra fem stora rovdjur – björn, varg, lodjur, järv och kungsörn – i dag gynnsam bevarandestatus i Sverige. Men fler rovdjur, som etablerar sig i fler områden, ökar samtidigt konflikterna med mänsklig verksamhet. Genom att ge länsstyrelserna i uppdrag att vidta förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp kan sådana angrepp stävjas ytterligare i områden med växande rovdjursstammar. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Vargfrågor, punkt 4 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2073 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motion
2015/16:755 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 5.

Ställningstagande

Sverigedemokraternas politik eftersträvar minskade konflikter och problem mellan rovdjur och människor på landsbygden. Alla de stora rovdjuren måste förvaltas på ett ansvarsfullt sätt och det sammantagna rovdjurstrycket måste hållas på rimliga nivåer i hela landet. Det innebär också att vargstammens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus ska vara i enlighet med den nedre gräns för minsta livskraftiga population som framgår av proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik, innan licensjakt kan komma på tal. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Vargfrågor, punkt 4 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:755 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 5 samt avslår motion

2015/16:2073 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Den internationella naturvårdsunionen (IUCN) har utvecklat ett system med rödlistning för att utvärdera tillståndet för olika arter i naturen. Med systemet görs en prognos över risken för enskilda arter att dö ut. Där ingår inga värderingar, utan analyserna syftar strikt till att kvantifiera utdöenderisken. Samtliga fyra stora rovdjur är rödlistade i Sverige i den version av listan som kom 2015. Det referensvärde som gäller för gynnsam bevarandestatus för varg baserar sig på den rovdjursproposition som lades fram av den förra regeringen, och referensvärdena i denna vilar inte på solid vetenskaplig grund. Det pågår för närvarande flera utredningar om vargstammens storlek, bl.a. inom Naturvårdsverket. Licensjakt under nuvarande premisser kan inte accepteras och ska upphöra till dess att en vetenskapligt grundad nivå för gynnsam bevarandestatus fastställts av Naturvårdsverket.

Det är vidare av central betydelse för att stärka vargstammens genetiska status att vargar invandrar från öster. För att möjliggöra en ökad naturlig invandring måste ett målmedvetet arbete inledas. Regeringen bör återkomma med ett program för naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet. Programmet ska drivas i samråd med företrädare för

rennäringen med det uttalade syftet att finna samverkansformer mellan rennäringen och förvaltningen av varg. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Övre mål för björnstammen, punkt 5 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2073 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Rovdjursförvaltningen syftar till att hålla rovdjursstammarnas antal på en lämplig nivå eftersom alltför stora stammar i slutändan slår tillbaka på rovdjuren själva. Koncentrationen av rovdjur är också besvärande i vissa delar av landet. Där man tidigare genom åren kunnat idka jakt, friluftsliv och djurhållning kan man inte längre känna den trygghets- och frihets känsla man en gång kände. Alltför ofta oroar man sig över sin jakthunds och sina tamdjurs säkerhet.

Sverigedemokraterna anser därför att ett minimimål för björnstammens storlek inte är tillräckligt. En hållbar förvaltning bör också inbegripa ett övre mål, så att björnstammen inte får växa sig alltför stor. Flera konflikter med dödlig utgång för människor har blivit resultatet av en alltför stor björnstim. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Vargfrågor, punkt 4 (M, C, L, KD)

Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L) och Lars-Axel Nordell (KD) anför:

I december 2013 beslutade riksdagen om en ny rovdjurspolitik baserad på regeringens proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191). Beslutet innebar att rovdjursförvaltningen flyttades närmare de regioner och människor som främst är berörda. Syftet med propositionen och riksdagens beslut var att genom en rad reformer i lagstiftning, förordningar och delegering skapa en mer ändamålsenlig och effektiv förvaltning som långsiktigt tryggar rovdjurens gynnsamma bevarandestatus och åtnjuter hög legitimitet bland berörda. En viktig del i propositionen var en regionaliserad förvaltning som tar hänsyn till regionala skillnader och framför allt till de människor som bor i områden där rovdjurstrycket är mycket högt. För att förbättra förvaltningen av våra rovdjursstammar och för att även i fortsättningen säkerställa överlevnaden och djurhälsan är det viktigt att de regionala viltförvaltningsdelegationernas roll i arbetet stärks, vilket riksdagen också tillkännagav för regeringen i april 2015 (bet. 2014/15:MJU12, rskr. 2014/15:182).

Under arbetet med att ta fram propositionen En hållbar rovdjurspolitik användes underlag från flera forskare för att fastställa referensvärden för de svenska rovdjuren, däribland varg. Det skandinaviska forskningsprojektet Skandulv samlar ett 30-tal forskare som i en rapport 2012 presenterade en nivå på en minsta livskraftig population på varg om 100 individer. Denna siffra baserades på flera modeller och forskarna tog också hänsyn till risker för rimliga framtida katastrofscenarier. I propositionen konstaterade man dels att den genetiska variationen i stammen har förbättrats, dels att inavelsgraden har minskat. Trots detta och mot bakgrund av den rapport som Skandulv lämnat som också beaktade vikten av genetisk variation i stammen tog regeringen ändå höjd och satte intervallet för referensvärdet till mellan 170 och 270 individer. I propositionen konstaterades att den senaste inventeringen av vargstammen (2012) visade att det fanns 350 individer.

En del i propositionen var att en ny ordning inrättades för beslutsfattande och överklagande av beslut om licens- och skydds jakt av rovdjur. Denna nu gällande ordning innebär att Naturvårdsverket kan delegera beslut om licens- och skydds jakt till länsstyrelserna och att länsstyrelsernas beslut bara kan överklagas till Naturvårdsverket. Anledningen till att denna ordning infördes är att skydds- och licensjakten ska kunna genomföras inom rimlig tid, på ett ändamålsenligt sätt och för att långdragna domstolsprocesser ska undvikas. Riksdagen beslutade också i april 2015 om att bl.a. fortsätta att tillåta selektiv

jakt på varg (bet. 2014/15:MJU12, rskr. 2014/15:182). Bakgrunden till det beslutet, vilket också framgår av betänkandet, är att den rovdjurspolitik som riksdagen har beslutat om ska ligga fast.

Tyvärr finns det anledning till oro över regeringens intentioner med rovdjurspolitiken eftersom regeringen under 2015 har fortsatt att bereda ett förslag om överprövning av beslut om skydds- och licensjakt som går rakt emot det nu gällande riksdagsbeslutet. Vi finner det anmärkningsvärt att regeringen i denna komplicerade fråga så skyndsamt och utan närmare dialog med berörda, intresseorganisationer eller riksdagen har för avsikt att riva upp en central del i den samlade rovdjurspolitik som riksdagen har beslutat om.

Vi har tidigare sett hur en hållbar rovdjursförvaltning i alltför stor utsträckning kännetecknats av oklarheter, osäkerhet och långdragna juridiska processer. Med regeringens fortsatta hot mot gällande riksdagsbeslut fortsätter rovdjursförvaltning att kännetecknas av detta. Vinterns licensjakt är inget undantag: dels har Högsta Förvaltningsdomstolen förklarat att Naturvårdsverkets beslut är överklagningsbara till förvaltningsrätt, dels har förvaltningsrätten avlyst licensjakten på varg i Värmland och Örebro. Studerar man domstolens argumentation kan man konstatera att licensjakt på varg är ett legitimt verktyg för att begränsa de socioekonomiska konsekvenserna och förbättra förutsättningarna för tamdjurshållning. Däremot måste de beslutande myndigheterna bättre motivera och väga av sina beslut.

Man kan alltså konstatera att licensjakt är ett verktyg som är juridiskt gångbart men att vi i dag inte har ett system för att fatta dessa beslut som fungerar i verkligheten. Vi behöver att riksdagsbeslutet om en hållbar rovdjurspolitik ligger fast och att regeringen börjar agera utifrån detta för att skapa en effektivare rovdjursförvaltning.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M)

Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)

Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (C)

Kristina Yngwe (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (L)

Lars Tysklind (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jakttid på korp och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:6 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla beslut om jakt och viltförvaltning ska tas av Sveriges riksdag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:232 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om jakt så långt det är möjligt ska tas i Sverige och inte i EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av det rådande art- och habitatdirektivet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:236 av Sten Bergheden (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till ett undantag från EU:s fågeldirektiv och att införa allmän jakttid på korp och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:237 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga försöksverksamhet med fri vargjakt i delar av landet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:271 av Margareta B Kjellin och Tomas Tobé (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skyddsjakten och licensjakten på varg och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:296 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU gör en översyn av all lagstiftning kring GMO, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försiktighetsprincipen ska råda vid all prövning av GMO och att det som avgör huruvida en produkt ska regleras som GMO ska utgå från slutproduktens egenskaper, inte tekniken i sig och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:415 av Åsa Coenraads och Maria Malmer Stenergard (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om licensjakt på säl och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:755 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att licensjakt på varg ska upphöra till dess att en vetenskapligt grundad nivå för gynnsam bevarandestatus har fastställts av Naturvårdsverket, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett program för naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:803 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en både grundläggande och neutral utvärdering av restaureringen av Hornborgasjön och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1080 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till utökad skyddsjakt på skarv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1154 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en än mer aktiv förvaltningspolitik i fråga om säl och skarv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1243 av Christian Holm Barenfeld (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om varg, jakten på varg och situationen i Värmland och att i största möjliga mån beakta det höga rovdjurstryck som råder i vårt närområde och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör verkställa det som beslutades i proposition 2012/13:191 En sammanhållen rovdjurspolitik och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör verkställa det som beslutades i proposition 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1363 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta decentralisera viltförvaltningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1551 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att på ett seriöst sätt tillåta och stimulera till vidare forskning om GMO såväl inhemskt som inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1577 av Lars Hjälmered (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skydds- och licensjakt på varg och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på EU för att förändra art- och habitatdirektivet så att klassificeringen av hotade djur och växter i högre grad kan avgöras i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med riktad selektiv jakt på varg och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1977 av Per-Ingvar Johnsson och Staffan Danielsson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillse att riksdagens beslut om mål för vargstammens omfattning på 170–270 vargar ska tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydds jakt på varg i områden med fårskötsel ska få ske redan efter ett angrepp på får och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2073 av Runar Filper m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återta makten från EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydds jakt på rovdjur med lokal remissinstans och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett övre mål för björnstammen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gynnsam bevarandestatus för vargstammen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jakttid på korp och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta ut skyddet för skarv ur EU:s fågeldirektiv för att kunna införa allmän jakttid på skarv och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på säl och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2408 av Göran Lindell och Anders Ahlgren (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvaltning av rovdjursstammarna inom ramen för en gynnsam bevarandestatus och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de människor som bor i de berörda områdena får ett stort inflytande över processen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ersättning för rovdjursskador och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydds jakt ska kunna bedrivas i förebyggande syfte för att undvika attacker på tamdjur och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2600 av Ulf Berg m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av reglerna avseende ersättning vid skyddsjakt utan att decentraliseringen av viltförvaltningen påverkas negativt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att agera förebyggande för att minska antalet rovdjursangrepp och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Århuskonventionen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör påskynda arbetet med att genomföra de åtgärder som presenterades i propositionen 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligt värdera ekosystemtjänster och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande i att nå de av EU satta målen till 2020 och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även i fortsättningen, så som under alliansregeringens tid, ska vara pådrivande i internationellt samarbete och vara en stark röst i världen för att värna biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7

Motion	Motionärer	Yrkanden
7. Motioner som bereds förenklat		
2015/16:2	Magnus Persson (SD)	
2015/16:6	Magnus Persson (SD)	
2015/16:232	Sten Bergheden (M)	1, 2
2015/16:236	Sten Bergheden (M)	5
2015/16:237	Sten Bergheden (M)	
2015/16:271	Margareta B Kjellin och Tomas Tobé (båda M)	
2015/16:415	Åsa Coenraads och Maria Malmer Stenergard (båda M)	
2015/16:803	Sten Bergheden (M)	
2015/16:1080	Jan R Andersson (M)	
2015/16:1154	Annicka Engblom (M)	
2015/16:1243	Christian Holm Barenfeld (M)	
2015/16:1362	Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD)	13
2015/16:1363	Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD)	8
2015/16:1577	Lars Hjalmered (M)	
2015/16:1934	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	16, 17
2015/16:1977	Per-Ingvar Johnsson och Staffan Danielsson (båda C)	1, 2
2015/16:2073	Runar Filper m.fl. (SD)	1, 3, 9, 11, 12
2015/16:2408	Göran Lindell och Anders Ahlgren (båda C)	1–4
2015/16:2600	Ulf Berg m.fl. (M)	3, 5